

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γάρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο καγὼ ὁ τάλας, δεδοικὼς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

Μετὰ τὴν λεγομένη Μεγάλῃ Πανορθόδοξο Σύνοδο τοῦ 2016

Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας*

Μέρος Πρῶτο

Ἄριστοτελεῖο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Θεολογικὴ Σχολή
Τμῆμα Θεολογίας
Τομέας Δογματικῆς Θεολογίας
Καθηγητής: Δημήτριος Ι. Τσελεγγίδης

Θεσσαλονίκη 30/8/2016
Πρὸς
τὴν Ἱερὰ Σύνοδο
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Ἱ. Γενναδίου 14
11521 Ἀθήνα

Κοινοποίηση: Πρὸς ὅλους τοὺς Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Μακαριώτατε Ἄγιε Πρόεδρε
Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἐν ὄψει τῆς συγκλήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, θὰ ἤθελα νὰ θέσω ὑπόψη Σας μία μικρὴ «Τριλογία» μου, ἐπειδὴ πιστεύω, ὅτι θὰ μπορούσε νὰ συμβάλει κάπως στὴν στήριξη τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἡ «Τριλογία» αὐτὴ ἀναφέρεται στὴν «Ὑπεραξία τῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας», στὴν «βάνουση κακοποι-

(*) Πηγή: http://epomeni-tois-agiois-patrasi.blogspot.gr/2016/09/blog-post_12.html

• Ἐπιμέλ., ὑπέριτλ., παράγρ., ἔντονα ἡμέτ.

ηση τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας» καὶ στὴν «ταύτιση τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν Διοίκησίν της».

Α'. «Ἡ ὑπεραξία τῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας»

Ἡ λεγόμενη Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Κρήτης συγκλήθηκε, κατὰ τοὺς ἐμπνευστὲς καὶ διοργανωτὲς της, γιὰ νὰ ἐκφράσει τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ ὁ λόγος τῆς συγκλήσεως Πανορθόδοξου Συνόδου, γιὰ ἀνάδειξη τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι **ἄγνωστος** καὶ **ξένος** πρὸς τὴν ἱστορία τῶν Συνόδων τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων, ποὺ προέκυψαν ἀπὸ αὐτὴν τὴν σύγκληση, ὄχι μόνον δὲν δικαίωσαν τὴν φιλόδοξη στοχοθεσία, ἀλλὰ ἀνέδειξαν καὶ τὴν **κεκαλυμμένη πονηρία** τῶν διοργανωτῶν της.

Ἄς δοῦμε, ὅμως, ποῖα εἶναι ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, καθ'αυτήν, καὶ μὲ ποῖον τρόπο τὴν «διακήρυξε» ἡ συγκεκριμένη αὐτὴ «Σύνοδος».

Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θεμελιώδης ιδιότητά της, εἶναι δεδομένη ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν φύση τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκφράζει τὴν αὐτοσυνειδησία της, ἡ ὁποία διατυπώθηκε ἱστορικὰ στὸν Ὅρο-Ἀπόφαση τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (381), ὁ ὁποῖος ἀπετέλεσε καὶ τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως τῆς Ἐκκλησίας.

Στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως, ὁμολογοῦμε ὅτι πιστεύουμε «εἰς Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν».

Ἄν, ὅμως, ἡ Ἐκκλησία εἶναι «Μία» –κατὰ τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεώς μας– τότε, δὲν μποροῦν, κατὰ κυριολεξία, νὰ ὑπάρχουν ἑτερόδοξες-αἰρετικὲς Ἐκκλησίες.

Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ιδιότητα τοῦ ἐνὸς σώματος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἀπολύτως καὶ ἀμετακλήτως διασφαλισμένη ἀπὸ τὴν Κεφαλὴ της, τὸν Χριστό, διὰ τῆς συνεχοῦς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος σ' αὐτὴν ἤδη ἀπὸ τὴν Πεντηκοστή.

Κατ' ἀρχὴν, πρέπει νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ μεταξύ τους –ποῦ συνιστᾷ καὶ τὸν ὑπέρτατο βαθμὸ ἐνότητος τῶν ἀνθρώπων– εἶναι ὁ κύριος καὶ οὐσιαστικὸς σκοπὸς τῆς ὅλης Θείας Οἰκονομίας, ἡ ὁποία ἐκφράστηκε διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ εἰδικώτερα διὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας Του.

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς μυστηριακὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ὁ χαρισματικὸς χῶρος, ὅπου συγκροτεῖται, βιώνεται καὶ φανερόνεται

ἡ ἐνότηता τῶν πιστῶν, ὡς εἰκόνα τῆς ἐνότητάς τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Κατὰ συνέπεια, οἱ θεολογικὲς καὶ ὄντολογικὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἀναφορὰ τῶν πιστῶν στὴν Τριαδικὴ ἐνότηता βρίσκονται στὴν ἴδρυση καὶ σύσταση τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θεανθρωπίνου σώματος τοῦ Χριστοῦ, στὸ ὁποῖο ἀρμόζονται οἱ πιστοί, ὡς ὀργανικὰ μέλη Του.

Τὴν ἀδιάπτωτη ἐνότηता τῆς Ἐκκλησίας ἐγγυᾶται ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὡς θεανθρώπινη Κεφαλή τῆς.

Ἡ ἐνότηता τῆς Ἐκκλησίας, καθεαυτήν, εἶναι ἀδιάσπαστη ὄντολογικῶς καὶ φανερόνεται θεσμικῶς στὴν πίστη, τὴν λατρεία καὶ τὴν διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ τριπλῆ αὐτὴ ἐνότηता θεμελιώνεται στὸ τρισσὸ ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀντλεῖται ἀπὸ αὐτό: δηλαδή, τὸ προφητικὸ, τὸ ἀρχιερατικὸ καὶ τὸ βασιλικὸ.

Κατὰ συνέπεια, οἱ τρεῖς αὐτὲς φανερώσεις τῆς ἐνότητάς τῆς Ἐκκλησίας θὰ πρέπει νὰ θεωροῦνται ὡς ὀργανικὰ ἀλληλοεξαρτώμενες, ἀλληλοπεριχωρούμενες καὶ ἀδιάσπαστες συντεταγμένες τῆς μιᾶς καὶ πλήρους ἐνότητάς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐνότηता τῆς Ἐκκλησίας, ὡς συνόλου, παρέχεται μυστηριακῶς, συντηρεῖται ὁμως καὶ καλλιεργεῖται μὲ τὴν ἄσκηση τῶν θείων ἐντολῶν καὶ φανερόνεται, κατεξοχὴν, εὐχαριστιακῶς.

Ἐπομένως, ἡ ἐνότηता αὐτὴ δὲν ὀφείλεται σὲ προσὸν τῆς φύσεώς μας, οὔτε πολὺ περισσότερο εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς αὐτονομημένης δραστηριότητάς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἀποτελεῖ καρπὸ καὶ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴν ἐκ μέρους τους οἰκειώση τῆς χαρισματικῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μόνο μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ μυστηριακοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τῆς μιᾶς καὶ μόνης Ἐκκλησίας Του.

Καὶ τοῦτο, γιὰτὶ ἡ ἐνότηता αὐτὴ προϋποθέτει τὴν ἄνωθεν, ἄκτιστη καὶ χαρισματικὴ γέννηση καὶ θεραπεία τῆς ἀνθρώπινης φύσεως ἀπὸ τὶς ὑπαρξιακὲς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας, διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, ἀλλὰ καὶ τὴν δωρεὰ τῆς ἀκτίστου θείας Χάριτος καὶ ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Ἁγίου Χρίσματος.

Ἔτσι, ἐγκαθίσταται ἀμετακλήτως ἡ ἐντὸς τῶν πιστῶν ἄκτιστη Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ὁμως παραμένει ἐνεργὸς μόνον ὑπὸ τὴν προϋπόθεση τῆς ἀγαπητικῆς τηρήσεως τῶν θείων ἐντολῶν,

ἀλλὰ καὶ τῆς ἀκατακρίτου μετοχῆς στὰ θεουργὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτή, ἀκριβῶς, ἡ ἐντὸς τῶν πιστῶν ἐνεργὸς Βασιλεία τοῦ Θεοῦ συνιστᾷ καὶ τὴν κατεξοχὴν ὄντολογικὴ ἐνότητα τῶν πιστῶν κατ' ἀρχὴν μὲ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ στὴ συνέχεια μεταξύ τους, ἐπειδὴ τότε φανερῶνεται ἡ χαρισματικὴ –μυστηριακὴ οἰκειώση τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος– καὶ τότε γίνονται πρακτικῶς ἕνα Πνεῦμα μὲ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ μεταξύ τους.

Τότε, τὸ ἐνοῦν αὐτοῦς –ἡ ἐνοποιός, δηλαδή, δύναμη– εἶναι ἡ δωρηθεῖσα καὶ ἐνεργοῦσα χαρισματικῶς σ' αὐτοῦς ἄκτιστη θεία ἀγάπη, ἡ θεία Δόξα καὶ Βασιλεία, ὅπως τὴν ἔζησαν ἱστορικὰ οἱ πρόκριτοι τῶν Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν θεία Μεταμόρφωσή Του, καὶ ὅλοι μαζί μετὰ καὶ μόνιμα, κατὰ τὴν Ἁγία Πεντηκοστή.

Ὁ τρόπος, λοιπόν, πραγματώσεως αὐτῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας δὲν εἶναι κτιστός, ἀλλὰ ἄκτιστος.

Καὶ αὐτὸ μᾶς τὸ διαβεβαιώνει ἡ σαρκωμένη Ὑποστατικὴ Ἀλήθεια, στὴν Ἀρχιερατικὴ Προσευχή.

Ὁ πυρήνας τῆς Ἀρχιερατικῆς Προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ ἀφορᾷ τὴν ἐνότητα, τόσο ὡς πρὸς τὸν ὄντολογικὸ χαρακτήρα της, ὅσο καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπο οἰκειώσεώς της: «κἀγὼ τὴν δόξαν, ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς», λέγει ὁ Χριστὸς στὸν Θεὸ Πατέρα, «ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκει ὁ κόσμος ὅτι σὲ μὲ ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας» (Ἰω. 17, 22-23).

Με ἄλλα λόγια, ἡ ἄκτιστη Δόξα καὶ Βασιλεία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ εἶναι ὄχι μόνον ὁ τρόπος πραγματώσεως αὐτῆς τῆς Θεανθρώπινης ἐνότητας, ἀλλὰ καὶ τὸ μοναδικὸ πνευματικὸ «κλειδί» τῆς «ἄρρητης» βιώσεως καὶ τῆς «ἀπερινόητης» κατανοήσεώς της, ὡς φανερώσεως τῆς ἀκτίστου ἀγάπης τοῦ Θεοῦ Πατέρα, ποὺ παρέχεται διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ οἰκειώνεται βιωματικῶς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι.

Ὁ βαθμὸς τῆς χαρισματικῆς ἐνότητας τῶν πιστῶν, ὡς κτιστῶν ὄντων, παραλληλίζεται –πάντοτε τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν– μὲ τὸν βαθμὸ τῆς κατὰ φύση ἀκτίστου ἐνότητας ποὺ ἔχει ὁ Θεὸς Πατέρας μὲ τὸν Υἱὸ Του ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι.

Ἀπὸ τὸ παραπάνω Βιβλικὸ χωρίο προκύπτει, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ γιὰ τοὺς πιστοὺς –κληρικούς, μοναχοὺς

καὶ λαϊκοὺς, ἀγάμους καὶ ἐγγάμους— εἶναι ὁ ἴδιος ἀκριβῶς γιὰ ὅλους ἀνεξαιρέτως καὶ στὸν ἴδιο βαθμό.

Εἶναι νὰ γίνουν ἓνα Πνεῦμα μὲ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ μεταξύ τους, προκειμένου νὰ φθάσουν «ἀφθάστως» τὴν ἄκτιστη τελειότητα καὶ νὰ τὴν γεύονται καὶ στὴν παρούσα ζωὴ, γιὰτὶ μόνον ἔτσι μποροῦν νὰ δίνουν ἐμπειρικά-βιωματικὰ τὴν μαρτυρία τους γιὰ τὴν τέλεια καὶ ἄκτιστη ἀγάπη Του καὶ νὰ παρέχουν θεοπειθῶς τὴν ἱεραποστολὴ τους πρὸς τὸν ἀλλοτριωμένο ἀπὸ τὸν Θεὸ κόσμο.

Κατὰ συνέπεια, μόνο ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, δηλαδὴ μόνον ἀκτίστως, μποροῦμε νὰ γίνουμε ἓνα στὴν Ἐκκλησία, γιὰτὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ποὺ παίρνουμε χαρισματικῶς δι' αὐτῆς, εἶναι ἄκτιστη πραγματικότητα.

Διὰ τῆς ἀκτίστου αὐτῆς ἐνότητας καταξιώνεται στὸν ὑπέρτατο βαθμὸ τόσο ἡ παρούσα ὅσο καὶ ἡ μέλλουσα αἰώνια ζωὴ τῶν πιστῶν, ὡς σκοπὸς τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μέσα στὴν μία καὶ μόνη Ἐκκλησία Του.

Στὸ πλαίσιο αὐτὸ τῆς χαρισματικῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἔχουν καμμία ὑπαρξιακὴ θέση οἱ *ραφίναρισμένες εἰδωλοποιήσεις* οὔτε τῶν ἐγγάμων (συζύγων καὶ παιδιῶν) οὔτε τῶν ἀγάμων –κληρικῶν ἢ μοναχῶν– σὲ ὅποιαδήποτε πρόσωπα ἢ θεσμούς.

Γι' αὐτὸ, ἂν κάποια μορφή ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας συμβαίνει νὰ *εἰδωλοποιεῖται* καὶ νὰ ἐμφανίζονται ὡς *λάτρες* τῆς κληρικοῦ ὄλων τῶν βαθμῶν καὶ λαϊκοί, τοῦτο σημαίνει, ὅτι αὐτὴ ἡ μορφή ἐνότητας εἶναι κτιστὴ καὶ αὐτονομημένη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, καθεαυτὴν, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι, σαφῶς, ἀπόβλητη, ὡς ξένη πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς.

Ἡ τέλεια καὶ χαρισματικὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας νοεῖται καὶ φανερώνεται στὴν πράξη, κατὰ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο, ὡς συμφωνία στὸ φρόνημα –τὴν πίστη–, ἀλλὰ καὶ ὡς συμφωνία στὴν ἐσωτερικὴ διάθεση –τὴν ἀγάπη.

Πρωτίστως, ὅμως, ἡ ἐνότητα προϋποθέτει τὸ ἴδιο-ἐνιαῖο φρόνημα. **Μάλιστα**, ἡ ὁμοφροσύνη εἶναι αὐτὴ πού, πρακτικῶς, ἐγγυᾶται τὴν ἐνότητα, ἐνῶ ἡ ἀγάπη –κατὰ τὸν ἴδιο Πατέρα– προκύπτει ἀπὸ τὴν ὀρθὴ πίστη (PG 62, 509).

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, ἡ «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ» δοξολογία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ στὴν θεία Λατρεία προϋποθέτει ὄχι μόνον τὴν πίστη, ἀλλὰ ἀπαραιτήτως καὶ μία ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ζωὴ, ἡ

ὁποία εἶναι, κατεξοχήν, ζωὴ γνήσιας καὶ ἄκτιστης ἀγάπης.

Μὲ αὐτὲς τὶς βιωματικὲς προϋποθέσεις, ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς συνόλου, καὶ ἡ ἐνότητα τῶν πιστῶν, ὡς μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἔχουν καὶ τὴν ὁρατὴ φανέρωσή τους στὴν Εὐχαριστιακὴ Σύναξη, στὸ πλαίσιο τῆς Θείας Λατρείας.

Ἀπ’ ὅσα λέχθησαν παραπάνω, φρονοῦμε, ὅτι γίνεται σαφὲς καὶ ἀπόλυτα κατανοητό, ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατη –ὄντολογικῶς καὶ πρακτικῶς– ἡ ἐνότητα μὲ τοὺς καταδικασθέντες, ἀπὸ Οἰκουμενικὲς Συνόδους, αἰρετικούς, χωρὶς τὴν ἐν μετανοίᾳ καὶ τὴν κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες ἔνταξή τους στὴν Μία καὶ μόνη, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, τὴν Ὁρθοδοξία.

Γι’ αὐτὸ καὶ εἶναι προφανές, ὅτι ἡ ἀπροϋπόθετη καὶ αὐθαίρετη «ἐκκλησιαστικοποίηση» τῶν αἰρετικῶν, ἀπὸ τὴν λεγόμενη Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδο τῆς Κρήτης, εἶναι ἐκκλησιαστικῶς ἀπαράδεκτη, ἄκυρη καὶ ἀνίσχυρη, καὶ συνιστᾷ πνευματικὴ μοιχεία, τὴν ὁποία, κατὰ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, βδελύσσεται ὁ Θεός, ὡς Θεὸς «ζηλωτής».

Ἡ ἐν λόγῳ ἀντι-Κανονικὴ «ἐκκλησιαστικοποίηση» δὲν δεσμεύει ἐπ’ οὐδενί, ἐκκλησιαστικῶς, κανέναν Ὁρθόδοξο πιστό, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ παραμένει –ὡς κυριολεκτικὰ πιστός– στὶς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, «ἐπόμενος» –μὲ τὸ συγκεκριμένο αὐτὸ τρόπο– «τοῖς ἀγίοις Πατράσι».

Μὲ βαθύτατο σεβασμὸ
ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν Σας
Δημήτριος Τσελεγγίδης
Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Α.Π.Θ.

(Ἔπεται τὸ *Μέρος Δεύτερο*)